

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Schakeldag 2019

Aanvullingsbesluit bodem en de decentrale invullingsruimte

Marcel Casse
Nicole Hardon

Casus I aanleg kabels en leiding

- Een nutsbedrijf wil een nieuwe hoofdleiding leggen. Daarvoor moet over een lengte van 1.000 m een sleuf worden gegraven van 1,20 m diep en 1,0 m breed.
- De initiatiefnemer raadpleegt het omgevingsplan om na te gaan wat er bekend is van de bodemkwaliteit. Het omgevingsplan bevat weinig informatie en geen aanvullende eisen.
- De werkzaamheden gaan minimaal zes weken duren.

Vragen casus 1 (deel 1)

- Welke activiteiten uit het Bal zijn van toepassing?
- Welk onderzoek moet worden uitgevoerd?
- Uit het onderzoek blijkt dat ter plaatse van het gehele tracé de bovengrond licht verontreinigd is. Heeft dit nog gevolgen?
- Op het tracé wordt onverwacht tijdens het werk een spot met 20 m³ > IW (asbest) aangetroffen. Wat zijn de consequenties?
- Er is geen plek om de grond tijdelijk op te slaan op de locatie. In de buurt staat een terrein leeg dat mag worden gebruikt. Kan dat?
- Moet bevoegd gezag na afloop nog ergens op toetsen?

Antwoorden casus 1 deel 1

- Activiteit: graven in de bodem met kwaliteit > of > interventiewaarden bodemkwaliteit (afhankelijk van de kwaliteit van de bodem), eventueel wateractiviteit als bemaling en lozing aan de orde is
- Minimaal vooronderzoek en indien verdenking ook verkennend bodemonderzoek (NEN 5740) of nader bodemonderzoek (NTA 5755). Indien verdacht op asbest ook verkennend/nader asbestonderzoek (NEN 5707). Gemeenten heeft een rol in het beschikbaar stellen van bodeminformatie.
- Hieruit volgt dat de regels uit de mba graven in een bodem met kwaliteit < interventiewaarden van toepassing zijn. Geen informatieplicht want tijdelijke uitname, wel apart houden van licht verontreinigde bovengrond en schone ondergrond.

Antwoorden casus 1 deel 1

- Formeel is dan sprake van de activiteit graven in de bodem met kwaliteit > interventiewaarden Vraag is hoe je daar als bevoegd gezag mee omgaat? Moet de initiatiefnemer de meldtermijn naleven? Erkenningsplicht voor de uitvoering?
- Opslaan op de locatie van ontgraven is toegestaan onder de mba graven (met uitloop van 8 weken tot na aanvullen ontgraving). Opslaan elders kan onder de mba opslaan van grond en baggerspecie
- Bij graven in de bodem met kwaliteit > interventiewaarden moet na afloop gegevens en bescheiden verstrekt worden (soort evaluatieverslag). Heeft niet tot doel om te toetsen

5

Vragen casus 1 (deel 2)

Mogelijkheden voor afwegingsruimte gemeenten:

- Beschikbaarheid van bodemonderzoek: maak het eenvoudiger voor de initiatiefnemer ! (verdient zich snel terug!)
- Sturen op noodzaak bodemonderzoek -> weergave op kaart?
- Bruidsschat kleinschalig graven: voldoende, aanpassen of schrappen?
- Aanvulling/afwijking regels mba graven?
- Omgaan met lagen met bodemvreemde materialen?

Antwoorden casus 1 deel 2

- Welke afwegingsmogelijkheden zijn er bij de mba graven:
 - Informatiebeheer & beschikbaarheid van bodeminformatie belangrijk; investering vooraf maar verdient zich snel terug; overheid is zelf vaak initiatiefnemer
 - Optie om op een kaart aan te geven waar wel/geen vooronderzoek en/of bodemonderzoek nodig is
 - Toelichting werking bruidsschat bij graven in omvang > 25 m³ (alleen voor locaties met besluit ernst en geen spoed en bodemkwaliteitskaart met P95 > IW) met regels als informatieplicht, zorgplicht, tijdelijke opslag, milieukundige begeleiding bij doorgraven van leeflaag; komt automatisch bij inwerkingtreding in omgevingsplan; gemeente kan dit aanpassen/aanvullen, schrappen en uitbreiden
 - Mogelijkheden voor maatwerkregels (muv toepassingsbereik, meldplicht en erkenningsplicht)

7

Casus 2: vrijwillige sanering voormalig defensie terrein

- Op voormalig defensie terrein wordt nu een natuurgebied ontwikkeld. Er is een ontwikkelplan gemaakt voor dit gebied. Ten behoeve van de natuur moet een deel van het gebied gesaneerd worden.
- Er is ook sprake van een verontreiniging met zware metalen. Men kiest voor de saneringsmethode afdekken.
- Er wordt flink gegraven, wel meer dan 25 m³ grondverzet. Op de locatie wordt tevens een parkeerplaats met duurzame half-openverharding geplaatst.
- Onder deze verharding wordt de verontreiniging herschikt.

Vragen casus 2

Deel 1 (over de activiteit zelf):

- Waaruit volgt of sanering verplicht of vrijwillig is?
- Zijn er activiteiten uit het Bal van toepassing? Zo ja, welke?
- Is deze manier van herschikken toegestaan?
- Heeft de gemeente een toetsende rol?

Deel 2 (decentrale afwegingsruimte):

- Welke afwegingsruimte heeft de gemeente?
- Wil de gemeente maatwerkregels stellen over saneren?

Antwoorden casus 2 deel 1

- Uit het omgevingsplan volgt of sanering (of andere maatregelen) bij ontwikkelingen (functiewijzigingen) verplicht zijn; gemeente moet dat verplicht doen voor bouwen op een bodemgevoelige locatie
- Mba saneren kan gebruikt worden (-> zie sheet over mba saneren); daarnaast gelden ook de regels uit de mba's graven in de bodem > IW en toepassen van grond en baggerspecie (leeflaag) en toepassen van bouwstoffen (parkeerplaats)
- Herschikken is binnen de mba saneren toegestaan op het deel van de locatie waar sprake is van een isolatielaag (leeflaag of verhardingslaag)
- Gemeente ontvangt een evaluatieverslag; toetsing is optioneel; geen besluitvorming; van belang voor bodeminformatie

Antwoorden casus 2 deel 2

- Mogelijkheden voor maatwerkregels bij mba saneren zijn er volop, bijvoorbeeld;
 - uitzetten van een saneringsaanpak (geen verharding toestaan ivm klimaatadaptatie)
 - aanpassen van de regels (bv toestaan geringere leeflaagdikte)
 - andere terugsaneerwaarden
 - andere saneringsaanpak

11

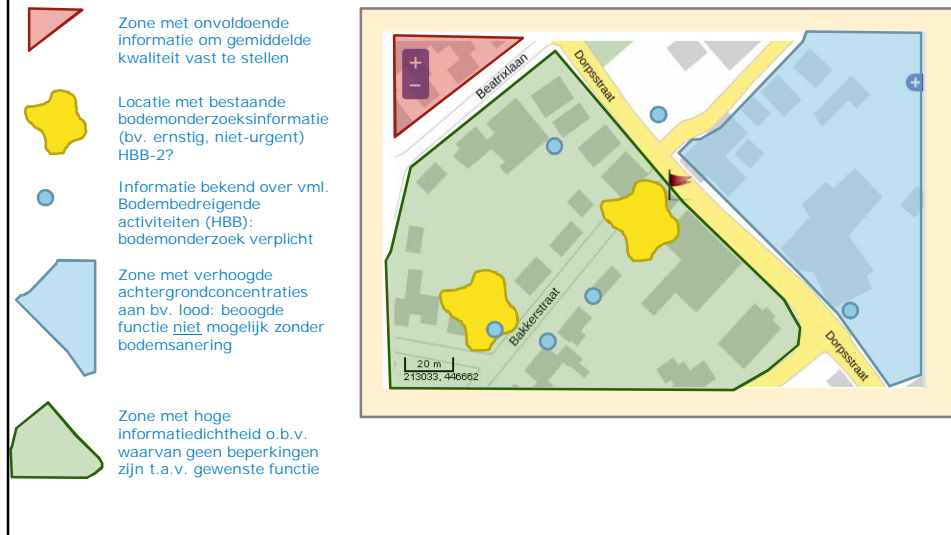
Casus 3: bouwen op verontreinigde grond

- Er wordt een woonwijk ontwikkeld, midden in een bestaande stad (sloop/herbouw)
- Onderdeel van de woonwijk is een gezamenlijke moestuin (stadslandbouw)

12

Beschikbare informatie

Vragen casus 3 (deel 1)

- Welk onderzoek moet de initiatiefnemer doen?
- Wat zegt het omgevingsplan: is een sanering verplicht?
- Welke activiteiten zijn van toepassing?

Antwoorden casus 3

- Je start met vooronderzoek en raadpleegt het omgevingsplan en de bodeminformatie. Daaruit volgt dat voor een aantal puntbronlocaties een verdenking op het voorkomen van een bodemverontreiniging volgt en eerder een beschikking ernst en geen spoed is genomen. Verkennend en nader onderzoek op bepaalde terreindelen is dus nodig.
- Dat hangt af van de waarde die door de gemeente is opgenomen in omgevingsplan. Deze waarde wordt door de gemeente bepaald (zie piramide). De bruidsschat (ernst niet spoed, brengt dus alleen de informatie mee, gekoppeld aan IW).
- De mba's saneren van de bodem en waarschijnlijk ook graven in de bodem > IW en toepassen van grond en baggerspecie

15

Casus 4: toepassen van grond

- In een gemeente wordt een bestaand landbouwgebied tussen twee woonkernen omgezet naar recreatiegebied
- Er komt een reliëfachtig gebied met enkele grotere zichtheuvels, waarin gewandeld, gefietst en op sommige plaatsen ook gespeeld kan worden.
- Hiervoor is veel grond nodig. Een projectontwikkelaar en een grondbank willen dit recreatiegebied gaan aanleggen.
- De toepassingseis is kwaliteitsklasse Wonen, maar de projectontwikkelaar vraagt om soepelere kwaliteitseisen.
- Deelgebied 1 is al gerealiseerd. Er komen klachten over problemen met rivierkreeften en Japanse duizendknoop.

Vragen casus 4

Deel 1 (over de activiteit zelf):

- Welke activiteiten zijn van toepassing?
- Is de toepassing wel nuttig en functioneel?

Deel 2 (decentrale afwegingsruimte):

- Welke mogelijkheden zijn er voor lokale maximale waarden?
- Kun je in de omgevingsverordening of in het omgevingsplan beperkingen stellen aan verspreiding van invasieve exoten via grondverzet?
- Zijn er andere thema's waar je rekening mee wilt houden?

Antwoorden casus 4 deel 1

- Mba toepassen van grond en baggerspecie
- Ophogen van recreatieterrein is functionele toepassing (verduidelijkt tov huidig art 35 Bbk); of toepassing gewenst en nodig is volgt uit ruimtelijke keuzes in het omgevingsplan; functionele hoeveelheid: idem (is voldoende onderbouwd waarom de heuvels nodig zijn)

Antwoorden casus 4 deel 2

- Net zoals onder Bbk kun je hier een afweging maken -> vastleggen in omgevingsplan
- Zien overheden mogelijkheden om iets op te nemen in de omgevingsverordening of omgevingsplan over voorkomen van verspreiding van invasieve exoten via grondverzet.
- Aanscherpen eisen bodemvreemde materialen, etc

19

Maatwerkvoorschriften

- Maatwerkvoorschriften worden voorbereid met de reguliere procedure van afdeling 4.1.2 Awb (tenzij het bevoegd gezag in een concreet geval besluit om afdeling 3.4 Awb toe te passen). Als het bevoegd gezag ambtshalve een maatwerk-voorschrift wil stellen, zal het op grond van artikel 4:8 Awb belanghebbenden die daartegen naar verwachting bezwaren hebben in de gelegenheid moeten stellen om een zienswijze in te dienen. Tegen een maatwerkvoorschrift is beroep mogelijk (voorafgegaan door bezwaar, als de reguliere procedure is toegepast). De zorgvuldigheidseisen van de Awb en de betrokkenheid van belanghebbenden dragen eraan bij dat maatwerk in lijn met de wet en dit besluit wordt toegepast. Op deze manier is de rechtszekerheid van de betrokkenen procedureel geborgd.
- Maatwerkvoorschriften zijn beschikkingen, die worden gegeven over een concrete activiteit. Ze kunnen ambtshalve worden gegeven, bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding of van toezicht, of op verzoek, zowel van degene die de activiteit verricht als van een derde. Ze zijn gericht tot degene die de activiteit verricht, dus een bepaald persoon of een bepaald bedrijf.

20

Vraag maatwerkvoorschrift op verzoek

- Situatie A: initiatiefnemer vraagt maatwerkvoorschrift aan voor mba met algemene regels.
- Ad A: Termijn voor beslissen op maatwerkvoorschrift volgt uit Awb (max 8 wkn). De initiatiefnemer zal dus na reactie op maatwerkvoorschrift kunnen beginnen. Indien de initiatiefnemer na vier weken start dan is dat op eigen risico, of hij moet voldoen aan de algemene regels. (overigens kan de initiatiefnemer ook eerder dan die vier weken starten, maar is dan in overtreding: geen melding). In de meeste gevallen kan er binnen vier weken wel worden gereageerd op maatwerkvoorschrift.

21

Vraag maatwerkvoorschrift ambtshalve

- Situatie B: bevoegd gezag legt maatwerkvoorschrift op adhv melding mba.
- Ad B: ambtshalve nav melding: Indiener mag pas afwijken van Bal als er een maatwerkbesluit is. Dus na 4 weken mag indiener best beginnen maar dan wel volgens regels Ab. Bij afwijken Bal eerst maatwerkbesluit afwachten. De Awb geeft geen termijn voor beslissing op maatwerkvoorschrift (zie Awb/redelijke termijn) Wel kennisgeving naar belanghebbenden die naar verwachting bezwaren kunnen hebben (at 4.8). Ook hier kan in de meeste gevallen binnen vier weken wel maatwerkbesluit worden genomen.
- Zie ook <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/omgevingswet/uitgangspunten-en/procedures/>
- <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/wetsinstrumenten/regels-activiteiten/milieubelastende/algemene-toelichting/afwijken-rijksregels/artikel/>

22